

9 Jan. første 8te Dage, nemlig fra den Tid Velgen for Mars-
Ovnen første Gang vorder hængt, og de sidste 8te Dage
tilbage regnet fra den Tid Marsovnen er udblæst, for
Tienden skal være befriet; Altsaa skal fra 1735 Mars Be-
gyndelse af og derefter af de udi Omgang og Brug væ-
rende Jernværker af hver de øvrige Blæs-Uger i Tiende
betales følgende: Jern-Værket ved Hassel for hver Blæs-
Uge 2 Skpd saa got udmidde Jern, som der virkes kan,
i saadan Længde og Tykkelse, som bestilles; hvilket paa
Toldboden i Drammen frit skal leveres, eller for hvert
Skpd betales til Berg-Kassen paa Kongsberg 9 Rdlr.
Dickemarkens Jern-Værk til Drammens Toldboed lige-
ledes 3 Skpd, eller for hvert Skpd 9 Rdlr. Bærums
til Drammens Toldboed ligeledes $3\frac{1}{2}$ Skpd, eller for Skpd
9 Rdlr. Uhlefoss ligeledes $3\frac{1}{2}$ Skpd paa Porsgrunds
Toldboed, eller for hvert Skpd 9 Rdlr. Fossum ligel.
paa Porsgrunds Toldboed $2\frac{1}{2}$ Skpd, eller for Skpd 9
Rdlr. Bolvigs paa Porsgrunds Toldboed ligel. 3 Skpd,
eller for Skpd 9 Rdlr. Baaselands til Øster-Nissers
Toldboed ligel. $2\frac{1}{2}$ Skpd, eller for Skpd 9 Rdlr. Eggelands
ligeledes 3 Skpd til Øster-Nissers Toldboed, eller for Skpd
9 Rdlr. Tidsvolds ligeledes 2 Skpd til Christiania Told-
boed, eller for Skpd 9 Rdlr. Hækedahls ligeledes 2
Skpd til Christiania Toldboed, eller for Skpd 8 Rdlr.
Noss ligeledes $2\frac{1}{2}$ Skpd til Christiania Toldboed, eller
for Skpd 9 Rdlr. Men Læssøe Jernværk skal for hver
Blæs-Uge i den Nordenfieliske Berg-Kasse i Trondhiem
i Steden for 2 Skpd Smidde-Jern betale 16 Rdlr (*).

Paa

(*) Men ved Resol. 23 Jul. 1744 er det bevilget, at
Tienden af samtlige Jern-Værker Søndenfielss i Norge
maa fra 1742 Mars Begyndelse fastsattes til 500
Rdlr aarlig, og at Eierne maae fra samme Tid, ifse-
den for den ved Fr. 9 Jan. 1736 paabudne Tiende af
hver Blæs-Uge, svare Tienden af ethvert Værk især
efter den imellem dem selv forfattede Repartition;
nem-

Paa det Proprietairerne og Participant- eller Geværk- 9 Jan.
Kaberne, for den saaledes leverede Tiende, kan, naar det
forlanges, producere Devis, skal dem af Tolderne for
hver Leverance udi Jern, og af Over-Berg-Kassereren
for de til ham betalte Penge, tilstilles Overtøinger; og
skal Tolderne paa den Kongsbergiske Berg-Kasses Bestø-
ning lade Kongens Tiender af Jern levere til Drammens
Toldboed, og med Over-Berg-Kassereren derover holde
rigtig Afregning. 13.) Paa det Kongen i disse
Tiender ei skal præjudiceres, skal enhver Jernværks Pro-
prietarius, Participant- eller Geværksfab anmeldte for
Over-Berg-Amtet paa Kongsberg 4re Uger forud, naar
de formene at lade deres Marsovn antænde, og saa fort,
naar de samme Ovn igien agte at lade udblæse, eller og
dertil af en eller anden Marsag vorde tvungne, under 100
Rdlrs Straf, for hver Uge de overbevises det ikke at
have anmeldet. 14.) Paa det ingen Urigtighed
ang. Blæs-Ugerne skal foregaae imellem Over-Berg-Kas-
sereren og Jern-Værks Eierne, skal enhver Proprieta-
rius og Participant- eller Geværksfab gives en af Over-
Berg-Amtet forseglet Haandbog, hvori saavel Begyn-
delsen som Slutningen af hvert Blæs-Værk af Proprie-
tairen og en af de Kgl. Betiente, som Over-Berg-Amtet der-
til giver Fuldmagt, accurat indføres; hvilke Bøger, naar
de af Over-Berg-Amtet ere efterseete og deres Rigtighed
attesteret, siden ved Tiende-Regnskaberne som Deviser
skal følge og til Rente-Kammeret indsendes.

Fr. Ang. den tilsvarende Ungdoms Confit- 13 Jan.
mation og Bekræftelse i deres Daabes Naade. Can-
cel. P. 14. Nøiere

nemlig: Hassels 350, Dickemarkens 350, Bærums 650,
Uhlefoss 350, Fossums 500, Bolvigs 300, Baaselands
eller Noss 400, Eggelands 350, Tidsvolds 150, Hæ-
kedahls 250, Noss 500 og Læssøe 150 Rdlr aarlig.

13 Jan.

Noiere bestemt ved Fr. 25 Maj. 1759 samt Pl. 27 Febr. og 26 Mart. 1784 (*).

Gr. Efter grundig Overleggelse samt nogle af Biskoppernes indhænte Betænkning er det befundet, at kunne være Undersaatterne og især Ungdommen til Gavn og Opbyggelse, i Fald den før temmelig lang Tid siden hiffet og her i Christenheden indførte og i mange evangeliske Menigheder, særdeles i Hertugdømmene, allerede brugelige Confirmation ogsaa blev indført i Danmark og Norge, deels paa det Ungdommen des mere kunde forberedes til Alterens Sacramentes Brug, med Eftertryk opvæktes til bestandig Troeskab i Daabens Naade og erindres om deres Daabes Vagt samt det Løfte, deres Faddere der have gjort for dem; deels paa det den ganske Menighed derved kunde indskærpes sin Pligt, og faae en herlig Anledning til god og frugtbart Opbyggelse i sin Christendom.

1.) Børnenes Confirmation og Indvielse samt offentlige Examen og Prøvelse skal være en almindelig Pligt, som alle Børnene i Menigheden, ingen undtagen, skal nødvendig være bunden til, paa det ikke Persons Anseelse skal gjøre nogen Splid i Menigheden.

2.) Ingen Børn maae til Confirmation antages, med mindre de tilforn ere holdte til Skole og underviste i de nødvendige Christendoms Stykker; eller hvor endnu ikke ere offentlige Skoler, maae de dog først af Klokkeren eller et andet bekvemt Menneske være ansøgte til at kende Gud, førend de tilsidst af Præsten blive catechiserede, examinerede og confirmerede.

3.) Læreren i Menigheden skal give Hgt paa, at de Børn, som snart vil til Guds-Ord (hvilke han i Tide maae gjøre sig et Register over, saa-

vidt

*) Cfr. Kgl. 29 Maj. 1744 og Kgl. 26 Apr. 1754. 6 og 10 §.

vidt mueligt er), af deres Forældre holdes til Skole og, 13 Jan. om de ere forsømmelige, dem derudi opmuntre; Men vil de paa ingen Maade lade deres Børn undervise, og Børnene, naar de komme frem, befindes udygtige, da skal Læreren afholde dem fra Confirmationen, indtil de have faaet bedre Underviisning.

4.) Læreren selv skal ei alene udi de ordinaire Examinere i Kirken ved Spørsmål og Siensvar fornemmelig øve den Ungdom, der fremstilles til Confirmation, men endog i det Aar tilforn, førend han mener de vil komme, undertiden, ligesom hans Embeds Omstændigheder kan taale, lade dem komme til sig i sit Huus, for at undervise dem i deres Christendom, og det saaledes, at de ei alene ansøres til at fatte den bogstavelige Mening af de fornødenste Troens Artikler, men endog opmuntres til den levende Kundskab deraf, og bringes til en sand Hjertets og Sindts Forandring.

5.) Confirmationen skal efter den første Kirkes Exempel holdes paa 1ste Søndag efter Paaske (Quasi modo geniti kaldet); men hvor Menighederne ere store, kan endnu den 1ste Søndag efter Michaelis og, hvor de ere overmaade store, den 1ste Søndag efter Tye- Aar dertil bestemmes; Og skal Læreren efter sin Skionsomhed see derhen, at ikke alt for mange antages til Confirmation paa engang, og at derved mere reflecteres paa deres Dygtighed, end paa deres Aar. Paa Confirmations-Dagen skal Præsten indrette sin Prædiken paa det allerførste, saa at Guds-Tjenesten med Prædiken, Sang og Confirmation kan være til Ende paa den sædvanlige Tid, at ikke Menigheden skal opholdes eller gaae af Kirken, før Confirmationen og al Guds-Tjeneste er til Ende; Hvorfor og ingen Communion skal være paa Confirmations-Dagene; men i Kbhavn, og hvor Menighederne ere store og det behøves, kan da Communionen, isteden for til

13 Jan. Høimesse, paa de Dage forrettes til Froeprediken (*). 6.) Naar Confirmations-Tiden nærmer sig, skal Forældrene i Tide lade Læreren vide, at de have Børn, som skal til Confirmation, men han skal lade dem komme til sig i sit Huus for at examinere og undervise dem i deres Christendom. Hvor mange Uger før Confirmationen saadant skal skee, overlades enhver Læreres Skionsomhed efter hans Menigheds Trang og Omstændigheder, men i det mindste skal saadant skee $\frac{1}{2}$ Aar forud og 2 Gange ugentlig. Paa de Steder, hvor ikke 2 eller flere Prædikener indfalde, eller hvor Embedets Forretninger ikke ere saa mange, kan Læreren tage Børnene om Søndagen efter Prædiken, og i Fasten efter Passions Prædikenen, hjem i sit Huus, og dem der undervise, saasom Børnene ofte ere langt fraværende og de andre Dage have Arbeide at forrette (**). 7.) Ved Underviisningen selv maae Lærerne besitte sig paa største Lydelighed og Benlighed, og, naar han fremsætter de guddommelige Sandheder, immer opvække dem til at øve sig slittig derudi, spørge de Unge iblant ad, om de ikke have erfaret noget af den eller den Sandheds Kraft paa deres Sieler; Og ligesom han dem alle tilsammen underviser, saa bør han nu og da tage et og andet Børn for sig især og spørge det om sin Siels Tilstand, hvad det mærker hos sig af Omvendelse og Troe, og i Fald han veed, hvad Synder et Børn er tilbøieligt til, og hvad særdeles Omstændigheder det staaer udi, maae han foreholde samme Børn sin Siels elendige Tilstand, og enten give det Anledning til en sand Omvendelse eller stadfæste det udi det Gode. 8.) Finder Læreren efter nofsom Underviisning noget Børn ikke

(*) Efr. Reser. 6 Apr. og 25 Maj. 1736, Gen. K. Inspect. Coll. Br. 25 Jul. 1743, Reser. 8 Jul. 1746, 7 Apr. 1786, Canc. Br. 28 Jan. og 19 Febr. 1791, Reser. 22 Jun. og 6 Jul. 1792.

(**) Efr. Reser. 20 Mart. 1739.

ikke i Stand at komme til Confirmation, bør han i al 13 Jan. Benlighed forestille det og dets Forældre saadant, overbevise dem derom og raade dem at sætte saa vigtigt et Bænk op til næste Tid, og hvis de ei vil lade sig bevæge med det gode, da vise det bort, dog at han altid er vis paa, at kunne forsvare, hvad han herudi gjør, saasom Børnet eller dets Forældre kan paa behørigte Steder besvare sig over Læreren, om de finde sig aabenbare af ham graverede; Men de Børn han finder beqvemme, skal han, naar det nærmer sig imod Confirmations-Dagen, undervise om Confirmationens Natur og Vigtighed, at de nu selv skal igientage den Vagt, som Fadderne ved Daaben have gjort for dem, og at de nu vel maae prøve sig for Herren, hvorledes de have holdet deres Daabes Vagt, og om de befinde sig i den Stand, som Gud ved Daaben har sat dem udi, saasom de ellers vare uværdige at komme frem for Herren og den christne Menighed. 9.) Læreren skal 8 Dage tilforn give Menigheden den forestaaende Confirmation tilkiende; Men paa Confirmations-Dagen skal han i sin Prædiken tale om denne Sags Vigtighed og opvække Menigheden til hiertelig Forbøn for Confirmationerterne, og selv paa Prædikestolen paafalde Gud tilligemed Menigheden i en bevægelig Bøn. 10.) Efter Prædiken og strax før Confirmationen synges: Jesu Navn 2c. eller: Kom Gud Skaber 2c. Derpaa gaae Børnene op for Alteret, eller Læreren gaaer ned paa Kirke-Gulvet, hvor Drengene staae paa den ene og Pigerne paa den anden Side, og da begynder Forretningen med en Bøn, holder en kort Tale, saasom hans Embede da fornemmelig er, ved Spørsmaal at give Børnene Anledning til at gjøre Menigheden Rede for det Haab, som er udi dem; Men i Overhøringen selv gaaer han enten Catechismi 5 Hovedparter igiennem, eller tager Saliggjærelsens Orden for sig eller og Poenitentses Parterne,

13 Jan. og søger at faae dem de øvrige Troens Artikler indprentede; Herpaa gaaer han fra Varn til Varn, og ikke af Passion eller Affecter gaaer et eneste forbie, saasom hvert Varn maae lade Menigheden høre, hvad det haver lært; Kan et Varn ikke svare til et eller andet Spørmaal, gaaer han det forbie, og spørger det andet derom, som staaer næst ved, og det uden at bestemme det andet Varn med noget Ord for Menigheden, saasom Læreren overalt herved maae entholde sig fra al Partiskhed og Persons Anseelse; Hvis Børnene ikke svare forstaaeligt nok, opmuntret han dem med Sagtmodighed til at tale høit og saa Folk kan forstaae det. II.) Naar Examen er forbie, gaaer Læreren til Confirmationen i sig selv; Til hvilken Ende han foreholder Børnene deres Daabes Pagts Vigtighed, og opvækker dem til vel at betænke, at de nu selv skal igientage deres Fadders Løfte; Derpaa spørger han enhver især: Om han af ganske Zierte forsager Dævelen og alt hans Væsen og alle hans Gierninger (hvilket først vel forklares, hvad det betyder); dernæst: om han af ganske Zierte troer paa Gud Fader, Søn og Hellig And (efterat han først vel har forklaret den saliggjærende Troes Natur og Egenkab); For det tredie: Om han vil blive i saadan sin Daabes Pagt til sin sidste salige Ende; Saa maae han det med et tydeligt Ja bekræfte, og give ham sin Haand derpaa; Hvorpaa Læreren lægger efter Christi Exempel Haanden paa Barnets Hoved, og gior omtrøent saadan Bøn: "Den treenige Gud, som fordom haver antaget dig til sit Varn i den hellige Daab, og gjort dig til en Arving til det evige Liv, Han opholde dig i saadan din Daabes Naade indtil din salige Ende; Han give dig Bestandighed i din Troe, din Siel til Salighed." Naar saadan Indvielse er fæet ved hvert Varn, holder Læreren en kort Tale, hvorved Børnene: 1mo) vises, at dette deres Løfte er en for-

melle Fæd for Herren, hvorføre de saa meget mere ere for: 13 Jan. pligtede til desto troligere at holde den fornævnte Pagt, og aldrig forlade den sande evangeliske Religion, eller i deres Levnet vige af fra dens Sandheder, hvilke de nu have bekiendt og foret sig til. 2do) opvækkes til hiertelig Taknemmelighed mod Gud for den Naade, Gud har skienket dem i Daaben, og for den dem nu forlænedes Kundskab om den rette Vej til Livet, og at de nu maae vederfares den Naade, at annammes til Jesu Børd. 3tio) formanæs vel at betænke deres Daabes Pagt, og ved en levende Troe og retskaffen Christendom lade al Verden see og kiende, at de ere blevne Guds Bundsforvante. Hvad Tid Børnene derpaa kan gaae til Guds Børd, overlades deels til deres egen Attraae, deels til deres Forældres Villie, deels ogsaa til Læreren Gotbefindende (Forandret ved Fr. 25 Maj. 1759. 4 §); og skienkt Læreren maae raade Børnene fremdeles at komme i Catechisation med andre Børn, forundes dem dog derudi deres Frihed (See Fr. 23 Jan. 1739. 37 og d. Norffe Frs 38 §); Men dertil skal Læreren hiertelig formane dem, at de aldrig uden sand Prøvelse og Forberedelse komme til Herrens Børd, og for alting stræbe i Omvendelse og Bøn at bringe det dertil, at de den første Gang maae gaae dertil med inderlig Hiertens Bevægelse, saasom saadant vilde give et kraftigt Indtryk i deres Sieler, saa længe de leve; Er der fleere end een Lærer i Menigheden, bliver Børnene ved Confirmationen givet Frihed at gaae til Skrifte hos hvilken Lærer de vil. Naar denne Forretning med Børnene er til Ende, skal Læreren opmuntre Menigheden til hiertelig Taknemmelighed for den store Naade, disse Børn er vederfaaret, samt til Forbøn for Børnene, at de maae vore og blive bestandige i alt Got; Fremdeles opvækker Læreren samtlige Tilhøreres Samvittighed, hvorvidt de have holdet deres Daabes Løfte, opmuntret dem til at

13 Jan. anvende sig, og efter Jesu Willie at blive som Børn; Forældrene formaner han at takke Gud for deres Børn, at de skal styrke dem i alt Got, holde dem til at komme i den offentlige Catechisation, og altid foregaae dem med et got Exempel, og ei med forargelige Ord og Sierninger drive den Hellig Aand af deres Hjerter. Hvorpaa han læser Confirmations-Bønnen samt Fader Vor og Herrens Velsignelse (*); Siden synges: Mit Børn frygt den ic. eller Gud Fader udi Himmelrig sin ic.; Og endelig sluttet den hele Gudstieneste med den sædvanlige Bøn af Degnen i Chors-Døren. 12.) Paa saadanne Steder, hvor der er mere end een Lærer (thi hvor der ikkun er een Lærer, der beholder han Examen og Confirmation), have Forældrene Frihed at sende deres Børn, til hvilken Lærer de vil; Den samme underviser Børnene hjemme i sit Huus; Men ved Confirmationen examinerer hver Lærer sine Børn, som han har underviist, og det efter den Orden, som er imellem dem i Henseende til deres Embeder, den ene lader den anden have Tid dertil, den ene confirmerer eengang, den anden en anden Gang (†). Hvor det hidtil har været brugeligt at give noget for deres Examen, som første Gang gaae til Guds Bord, der maae freindeles enhver Lærer beholde dette for sit Arbeide, dog at de fattige forskaaes; Men hvor sligt ikke hidindtil har været brugeligt, maae Menigheden ikke med nogen nye Paalæg bebyrdes (**). I Almindelighed skal Lærere i alle Omkandig-

(*) Efr. Rescr. 23 Sept. 1785.

(†) Efr. C. Br. 6 Apr. 1793.

(**) I Folge Rescr. 6 Nov. 1744 (til Bisfopperne i Danmark og Norge) maae Præsterne af fattige og Almuens Folk slet intet tage for Confirmation under Kongens Naade og derpaa følgende Straf, og dem ei derfor afvise eller opholde længere, end høinsvændig udfordres til at underrette dem om deres Saligheds Sag. (Efr. Rescr. 7 Jan. 1741. 3 §, Gen. R. Insp. Coll. Br. 19 Jul. 1742 og R. 25 Jan. 1788).

digheder indrette denne Forretning til Menighedens Or: 13 Jan. bygge; men Tilhørere med hellig Andagt omgaaes den.

Confirmation paa en Fundats til en geistlig 13 Jan. og verdslig Enke-Kasses Indrettelse i Jylland. (See Anhang 4 Oct. 1748. [Cancel.]. p. 46.

Raadstue: Pl. (Rescr. til Kbhvns Magiz 16 Jan. strat 9 Sept. 1735) At alle Ridende og Rørende, som ville ud eller ind igiennem Kbhvns Porte fra 1 Febr. til ult. Nov. (undtagen de, som derfor ere befriede), skal Søn- og alle Helligedage, fra Kloffen 4 om Efterm. indtil Vagt-Kloffen haver afringet, betale halv Passage-Penge i Porten, nemlig: Af en Carosse eller Chaise 6 §; En Cariol, Post- eller anden Vogn, samt af en Kanne 3 §; En ridende Person 2 §; De Gaaende ere for Passage-Penges Betaling befriede. Siden, naar Vagt-Kloffen har afringet, betales de fulde Passage-Penge. (See Pl. 7 Oct. 1772 *). Og skal Vagtkloffen i Maj, Jun. og Jul., isteden for 9 forlægges til 8 Elet. p. 30.

Fr. Anl. en Inquisitionens-Commission 27 Jan. over Sølv-Tyveriet ved Kongsberg. Cancel. p. 31.

Gr. At forekomme Sølv-Tyverier, samt Handel med stiaalet Sølv, da adskillige saavel Bergstadens som andre omliggende Steders Indvaanere uden Afsej have tilkiøbt sig stiaalet Berg-Sølv for mindre end halv Værd, ja endog forført Endeel af Berg-Folkene til at stiale Sølv at sælge dem mod en ringe Betaling.

I.) Denne Inquisitionens-Commission skal bestaae af Berg-Hauptmanden og 2de Over-Berg-Amts-Assessorer, som Berg-Hauptmanden til sig tager, hvilke alle slige Sager uden Henseende til Jurisdiction skal foretage og paadømme; Til hvilken Ende de, som med god og tilforladelig Grund angives at være Sølv-Tyve eller Tyvs-

Q 5

Sælere,

(*) Efr. R. 2 Jan. 1762.